

Hitteprotocol

Een leidraad voor gesprek tussen oudercommissie en opvangorganisatie

(Bijlage bij webpagina 'Hitte in de kinderopvang')

Het wordt in de zomers steeds warmer en het is vaker en gedurende langere periodes (extreem) heet. Kinderopvangorganisaties zijn verplicht om een locatie specifiek hitteprotocol te hebben, als onderdeel van het Veiligheids- en Gezondheidsbeleid ([Besluit Kwaliteit kinderopvang, artikel 4, lid 3](#)). Met het hitteprotocol worden de risico's van hitte op de opvanglocatie in kaart gebracht. Vervolgens moet erin beschreven staan welke voorzieningen en maatregelen getroffen (gaan) worden om ook bij hoge(re) temperaturen veilige opvang te kunnen blijven bieden.

Dit zijn maatregelen om:

- a) hitte binnen de locatie zoveel mogelijk te voorkomen, en
- b) bij extreme hitte te zorgen voor een verantwoorde en veilige opvangplek voor kinderen en werkomgeving voor medewerkers.

De oudercommissie heeft **wettelijk adviesrecht** op het hitteprotocol. Staan er in het hitteprotocol onvoldoende of niet passende maatregelen, dan kan de oudercommissie daar advies over uitbrengen. De opvangorganisatie mag dit advies alleen naast zich neerleggen, als zij schriftelijk en gemotiveerd kunnen aangeven waarom het advies van de oudercommissie niet in het belang van de kinderopvang is ([Wet kinderopvang, artikel 1.60, lid 2](#)).

Wij raden aan om hier altijd live, dus niet digitaal of schriftelijk, het gesprek met elkaar over aan te gaan. Dat draagt bij een goede communicatie én aan begrip van beide kanten. Deze checklist is daarvoor een hulpmiddel.

Check en bespreek het volgende:

- ✓ Heeft jullie opvanglocatie een locatiespecifiek hitteprotocol?
- ✓ Is het hitteprotocol ter advies aan de oudercommissie voorgelegd?
- ✓ Is het hitteprotocol bij alle ouders van de locatie actief (bijv. via een nieuwsbericht) onder de aandacht gebracht?

Checklist oudercommissie

1. Periode voorafgaand aan de hitte - preventie

Om overlast door warmte te verminderen moeten er maatregelen genomen worden. Als oplossing wordt er soms te snel aan actieve koeling door bijvoorbeeld airconditioning gedacht, maar dat is niet altijd noodzakelijk. Het is beter, duurzamer én goedkoper om opwarming van kinderopvanglocaties te voorkomen (bron: [Oorzaken en oplossingen voor te warme gebouwen](#), Waarborgfonds Kinderopvang). De meeste maatregelen kunnen, en moeten, daarom voorafgaand aan de hitte genomen worden. Zodat organisaties en ouders niet voor verrassingen komen te staan als de temperatuur buiten stijgt.

Soms zijn dit simpele aanpassingen aan een werkwijze; bijvoorbeeld de centrale verwarming vroeger in het jaar al lager zetten, zonwering optimaal gebruiken en ramen en deuren open zetten als het buiten koeler is dan binnen. Dit soort maatregelen kunnen direct door iedereen en overal toegepast worden. Andere aanpassingen kosten wat meer tijd (en geld); denk aan het vergroenen (en daarmee verkoelen) van de buitenruimte of het aanpassen van het ventilatiesysteem. Het is belangrijk dat de opvang daar een duidelijke planning voor maakt. Zet als oudercommissie dit onderwerp ook in de eigen jaarplanning.

Veel maatregelen en voorzieningen zullen per locatie verschillen. Elk gebouw, of zelfs elke ruimte, heeft zijn eigen sterke en zwakke punten. Zo komt bij het ene gebouw de hitte snel naar binnen en bij de ander krijg je de warmte nauwelijks eruit. Daarom is er per locatie maatwerk nodig.

Check het hitteprotocol op de volgende preventieve zaken:

- ✓ Staat in jullie hitteprotocol beschreven op welke manier warmte zo lang mogelijk buiten het gebouw gehouden wordt?
- ✓ Zijn dit niet alleen algemene, maar ook locatie- of zelfs ruimte specifieke maatregelen, voorzieningen en werkwijzen?
- ✓ Zijn deze preventieve maatregelen en werkwijzen ook bekend bij alle medewerkers, zodat zij hiernaar weten te handelen?
- ✓ Staat er goed onderbouwd beschreven welke maatregelen op welk moment genomen (moeten) gaan worden?
- ✓ Is er een meerjarenplan dat overzicht geeft van te nemen maatregelen die meer tijd en geld kosten?

Leestips: het voorkómen van hitte

- Kennisdocument [Oorzaken en oplossingen voor te warme gebouwen](#) – Waarborgfonds Kinderopvang
- [Kwaliteitskader huisvesting kinderopvang](#) – Waarborgfonds Kinderopvang
- Richtlijn [Binnen- en buitenmilieu voor KDV, PSZ en BSO](#) – Landelijk Centrum Hygiëne en Veiligheid, RIVM
- De [Groene Agenda Kinderopvang](#), Duurzaamheid in de Kinderopvang – Waarborgfonds Kinderopvang en Stichting Groen Cement, i.s.m. BOinK, BK en BMK
- [Maatregelen voor de buitenruimte bij hitte](#) – Kennisportaal Klimaatadaptatie
- Themapagina BOinK – [Huisvesting kinderopvang](#)

2. Maatregelen en acties tijdens de hitteperiode

Jonge kinderen zijn kwetsbaar bij hitte. Vooral baby's zijn kwetsbaar omdat zij nog niet in staat zijn hun eigen lichaamstemperatuur te regelen. Maar ook oudere kinderen zijn kwetsbaar omdat zij zichzelf nog niet goed kunnen beschermen tegen de hitte. Ze ondernemen niet altijd actie als ze het warm hebben of geven dit niet (duidelijk) aan. Hierdoor kunnen kinderen eerder uitdrogen of oververhit raken.

In het hitteprotocol moet dan ook beschreven staan op welke manier de opvangplek voor de kinderen veilig blijft. Denk hierbij aan zaken zoals zonbescherming (kleding en/of zonnebrandmiddel), aanpassen van activiteiten, extra drinkmomenten en extra alertheid op hoe het met de kinderen gaat. Ook moet beschreven staan op welke manier de werkplek voor de medewerkers bij hitte veilig blijft.

Bij een hittegolf bouwt de warmte zich in een gebouw meer en meer op. Dit kan gevaarlijk zijn voor de kinderen en de medewerkers. In het Kwaliteitskader huisvesting kinderopvang (zie leestips hierboven, pagina 12) wordt gesproken over 'goede temperaturen' voor de verschillende ruimtes in de kinderopvanglocatie. Dit zijn dus géén strikte maximum temperaturen die als grens genomen moeten worden op basis waarvan de kinderopvangorganisatie (op voorhand) kan besluiten om een opvanglocatie te sluiten.

Check het hitteprotocol op de volgende zaken:

- ✓ Welke maatregelen en aanpassingen er op hete dagen genomen worden;
- ✓ Is het hitteprotocol goed bekend bij alle medewerkers en makkelijk en snel uitvoerbaar?
- ✓ Hoe de temperatuur in verschillende ruimtes van een locatie bijgehouden wordt;
- ✓ Hoe er tijdens warme/hete periodes met oudercommissie en ouders gecommuniceerd wordt over het verloop van de hitte op de locatie en de mate van veiligheid van de opvang;

Leestips: maatregelen tijdens hitte

- Het [Nationaal Hitteplan](#) en meer specifiek het [Hitteplan gericht op kinderdagverblijven en scholen](#) – RIVM
- Informatieblad '[Kinderen en warmte overlast](#)' voor kinderopvanglocaties – GGD Amsterdam
- Diverse [Informatieve tekeningen](#) met hittemaatregelen – GGD Noord- en Oost-Gelderland
- [Zon beschermende maatregelen](#) – Gezonde Kinderopvang
- [Richtlijnen voor effectief zonbeleid](#) – KWF Kankerbestrijding, lespakket voor basisscholen 'Slim met de Zon'.
- Themapagina BOinK – [Hitte in de kinderopvang](#)

3. Uiterste maatregel: opvang (deels) sluiten

Iedere periode van hitte vraagt maatwerk. En naast temperatuur speelt ook de luchtvochtigheid een rol. En of er al eerder een periode van hitte is geweest of niet, waardoor de ruimtes sneller opwarmen.

Het kan voorkomen dat de temperaturen zo hoog oplopen, dat veilige kinderopvang niet meer geboden kan worden. Als laatste maatregel kunnen organisaties overwegen om de opvanglocatie (een deel van) een dag te sluiten. Het kan zelfs een overweging zijn om dat besluit per groep te nemen. Bijvoorbeeld wanneer de slaapruijnte voor de baby's onverantwoord warm is maar er voor de BSO-groep nog wel voldoende verkoelende maatregelen en/of activiteiten mogelijk zijn.

De situatie moet **per locatie** en **per dag(deel)** beoordeeld worden en het besluit om geen opvang te bieden moet weloverwogen genomen worden.

Ook moet de opvangorganisatie de voorgenomen sluiting ter advies aan de oudercommissie voorleggen; de oudercommissie heeft namelijk adviesrecht op de openingstijden. In de dagen van oplopende temperaturen is regelmatig overleg tussen opvang en oudercommissie belangrijk. Ook is het belangrijk om individuele ouders op tijd te informeren over het hitteprotocol en hen op de hoogte te houden over een mogelijke sluiting. Mocht het tot een sluiting komen, dan weten ouders dat er met zorg en aandacht een keuze is gemaakt.

Check het hitteprotocol op de volgende zaken:

- ✓ Onder welke (extreme) weersomstandigheden er geen veilige opvang meer geboden kan worden, waardoor deze geheel of deels gesloten kan worden.
- ✓ Op grond van welke feiten de beslissing wordt gemaakt om een locatie te sluiten.
- ✓ Op welke manier ouders bij sluiting financieel gecompenseerd worden voor de gemiste opvanguren.
- ✓ Bij mogelijke sluiting: adviesrecht oudercommissie.
- ✓ Bij sluiting: ouders snel en goed informeren over sluiting.

Leestip: uitspraak Geschillencommissie Kinderopvang

Als de kinderopvang wegens te hoge temperaturen moet sluiten, dan moet de ondernemer de kosten voor de gemiste opvanguren aan ouders terugbetalen.

De vraag of er wel of niet sprake is van overmacht is in dergelijke situaties niet aan de orde, omdat het niet gaat over de betaling van een eventuele schadevergoeding, maar alleen om de terugbetaling van een niet geleverde dienst. Let op; voor de terugbetaalde uren kinderopvang, vervalt ook het recht op kinderopvangtoeslag. Ouders moeten dus hun aantal uren afgenomen én betaalde uren in MijnToeslagen aanpassen.

Lees hier de [gehele uitspraak](#) van de Geschillencommissie Kinderopvang.

